

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 305/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených AK PITOŇÁKOVÁ, s. r. o., Slovenská 5B, Prešov, IČO 53 584 139, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Zuzana Pitoňáková, proti postupu Okresného úradu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. OU-PO-PLO-2018/000231-15/ŠK (predtým Obvodný pozemkový úrad Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 2004/2453) a postupu Slovenského pozemkového fondu v konaní vedenom pod sp. zn. SPFS06425/2018/RO-28-004 a sp. zn. SPFZ012539/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Ústavnému súdu bola 30. marca 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného úradu Prešov (ďalej len „okresný úrad“) v konaní vedenom pod sp. zn. OU-PO-PLO-2018/000231-15/ŠK [(ďalej len „napadnuté konanie okresného úradu“), predtým vedené Obvodným pozemkovým úradom Prešov (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) pod sp. zn. 2004/2453] a postupom Slovenského pozemkového fondu v konaní vedenom pod sp. zn. SPFS06425/2018/RO-28 a sp. zn. SPFZ012539/2021 (ďalej len „napadnuté konania Slovenského pozemkového fondu“). Sťažovatelia sa zároveň domáhajú priznania finančného zadost'učinenia v celkovej sume 40 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že matka sťažovateľov podala 29. decembra 2004 obvodnému pozemkovému úradu žiadosť o navrátenie vlastníctva okrem iného aj k pozemkom nachádzajúcim sa v mestských častiach [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]) podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“). Matka sťažovateľov zomrela v decembri 2013, pričom jej právnymi nástupcami sa stali sťažovatelia a ich otec.

3. O predmetnej žiadosti bolo rozhodnuté až rozhodnutím okresného úradu (právneho nástupcu obvodného pozemkového úradu) č. k. OU-PO-PLO-2018/000231-15/ŠK z 3. januára 2018 právoplatným 31. januára 2018 (ďalej len „rozhodnutie okresného úradu“), ktorým bolo vyslovené, že sťažovatelia a ich otec ako právní nástupcovia po matke ako oprávnenej osobe spĺňajú podmienky podľa § 3 ods. 1 písm. o) reštitučného zákona na priznanie práva na náhradu za pozemky bližšie špecifikované v rozhodnutí okresného úradu. Ďalej bolo rozhodnuté, že pre zákonné prekážky podľa § 6 ods. 1 písm. a) a d) reštitučného zákona nebolo možné vlastnícke právo k pôvodným pozemkom navrátiť, preto bolo právnym nástupcom po matke ako oprávnenej osobe priznané právo na náhradu vo výmere 8517,6 m² v podieloch po 1/5 pre každú osobu.

4. Následne výzvou z 24. októbra 2018 požiadali sťažovatelia a ich otec Slovenský pozemkový fond o poskytnutie náhrady podľa § 6 ods. 6 reštitučného zákona formou bezodplatného prevodu pozemkov vo vlastníctve štátu do ich vlastníctva ako náhrady za pozemky, ktoré nie je možné vydať. Slovenský pozemkový fond v oznámení č. k. SPFS06425/2018/RO-28-004 z 20. novembra 2018 uviedol, že z dôvodu novely reštitučného zákona nie je možné poskytnúť náhradu za pozemky, ktoré nie je možné vydať vo forme náhradných pozemkov, ale je možné poskytnúť iba finančnú náhradu pre každého zo žiadateľov v sume 155,82 eur. Na ďalšiu výzvu sťažovateľov z 11. januára 2021 (ich otec zomrel v októbri 2019) Slovenský pozemkový fond oznámením č. k. SPFZO12539/2021 z 28. januára 2021 reagoval tak, že odmietol poskytnúť náhradu za pozemky, ktoré nie je možné vydať formou náhradných pozemkov. Slovenský pozemkový fond opätovne tvrdil, že každý zo sťažovateľov má nárok iba na finančnú náhradu v sume 155,82 eur z dôvodu zmeny § 6 ods. 2 reštitučného zákona. Sťažovatelia sa domnievajú, že bez ohľadu na cenu sporných pozemkov spĺňajú nárok na poskytnutie náhrady za pozemky, ktoré nie je možné vydať formou náhradných pozemkov. Slovenský pozemkový fond im odmieta vydať náhradné pozemky a *«„núti“ ich, aby „dobrovoľne“ požiadali o poskytnutie finančnej náhrady.»*. Z tohto dôvodu sťažovatelia podali v deň podania ústavnej sťažnosti správnu žalobu, ktorou sa domáhajú zrušenia oznámenia Slovenského pozemkového fondu z 28. januára 2021 z dôvodu jeho nezákonnosti.

5. Sťažovatelia uviedli, že o predmetnej žiadosti rozhodol okresný úrad takmer po 14 rokoch od jej podania napriek tomu, že lehota na rozhodnutie bola 30 dní. Sťažovatelia konštatovali, že konanie na okresnom úrade síce bolo právoplatne skončené a Slovenský pozemkový fond na výzvy sťažovateľov odpovedal. Napriek tomu sa sťažovatelia nachádzajú v stave právnej neistoty, ktorá bude ukončená najskôr po právoplatnosti rozhodnutia všeobecného súdu o správnej žalobe. Z uvedeného vyplýva, že reštitučný nárok sťažovateľov uplatnený predmetnou žiadosťou nebol stále uspokojený ani po 17 rokoch od jej podania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného úradu a Slovenského pozemkového fondu v napadnutých konaniach.

8. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

10. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

11. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

12. Ústavná sťažnosť sťažovateľov namietajúca postup okresného úradu a Slovenského pozemkového fondu v napadnutých konaniach bola ústavnému súdu doručená 30. marca 2021, t. j. zjavne po tom, keď okresný úrad právoplatne rozhodol vo veci sťažovateľov (bod 3), a zjavne po tom, keď Slovenský pozemkový fond oznámil sťažovateľom svoje stanovisko (bod 4).

13. Sťažovatelia sa teda v predmetnej veci domáhajú ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v napadnutých konaniach okresného úradu a Slovenského pozemkového fondu namietané porušenie označených práv už podľa názoru ústavného súdu netrvalo. Podľa názoru ústavného súdu je v tomto momente odstránená ich právna neistota, keďže rozhodnutím okresného úradu a oznámeniami Slovenského pozemkového fondu bolo vyslovené, že sťažovatelia nemajú právo na vrátenie pôvodných pozemkov, nemajú právo na náhradné pozemky, ale majú právo na náhradu v peniazoch. Na tomto závere nemení nič ani podanie správnej žaloby proti oznámeniu Slovenského pozemkového fondu z 28. januára 2021 z dôvodu nespokojnosti sťažovateľov so spôsobom náhrady v tejto reštitučnej veci, keďže sa sťažovatelia domnievajú, že spĺňajú nárok na náhradné pozemky.

14. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Nad rámec ústavný súd uvádza, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti neuvádzajú ani netvrdia, že v priebehu konania pred obvodným pozemkovým úradom a následne okresným úradom podali návrh týkajúci sa nečinnosti týchto orgánov verejnej moci v tejto reštitučnej veci podľa § 250t zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý mali k dispozícii od 1. januára 2003 do 30. júna 2016. Sťažovatelia tiež neuvádzajú ani netvrdia, že po 1. júli 2016 podali žalobu proti nečinnosti okresného úradu a následne Slovenského pozemkového fondu podľa § 242 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Sťažovatelia tiež nijakým spôsobom nepreukázali, že by uvedené právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich práv alebo právom chráneným záujmov, nevyčerpali z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Na tomto závere nemení nič ani extrémna dĺžka konania pred orgánmi verejnej správy, pretože neprimeranou dĺžkou konania nemožno ospravedlniť nevyužitie zákonných prostriedkov ochrany pred neprimeranou dĺžkou konania. Z uvedených dôvodov preto prichádza do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľov aj podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnej.

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších ich návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2021

Libor DUEA
predseda senátu